

ВИКЛАДАННЯ ПОЛІТОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ОСВІТНЬОЇ РЕФОРМИ

Вступ до Європейського Союзу вимагає виконання реформ практично у всіх сферах суспільного життя. Найважливішими завданнями є імплементація законодавства, модернізація економіки, військова реформа. В освітній сфері євроінтеграція асоціюється із приєднанням до Болонського процесу.

Болонська конвенція – це територіально-цивілізаційна освітня структура, постійно діюча конференція міністрів освіти країн Європи, що уклали цю угоду та пізніше приєдналися до неї. Головна мета цієї організації – підвищення конкурентоспроможності європейських вищих навчальних закладів у порівнянні з американськими, які мають більш потужні фінансово-матеріальні ресурси. Для української освіти участь у Болонському процесі дозволить вирішити набагато простіші завдання, ніж змагання з американськими навчальними закладами. Це, насамперед, можливість увійти до системи єдиного європейського освітнього простору. У 2005 році в м. Бергені Україна стала повноцінним учасником Болонського процесу.

Проте вихід на світовий ринок освітніх послуг має не лише позитивні наслідки. З одного боку, країна підтвердила свій цивілізаційний вибір, з іншого – існує велика загроза зниження конкурентоспроможності українських ВНЗ із європейськими, враховуючи різні рівні фінансово-технологічного потенціалу. Особливо гостро різниця у матеріально-технологічному забезпеченні стосується соціально-гуманітарних дисциплін. У такому випадку можливим є відтік кращих науково-педагогічних кадрів до країн ЄС. Українська політологія зазнає додаткового ризику, оскільки довгий час на території нашої країни її просто не існувало, а свій початок вона бере лише з 90-х років минулого століття.

Негативно впливає на політичну науку України її нестабільний статус вибіркової чи загальнообов'язкової навчальної дисципліни. У 2009 році за ініціативою Міністерства освіти та науки України студентам перших курсів ВНЗ надали можливість самостійно вибирати гуманітарні дисципліни для вивчення. Це мало полегшити входження України до Болонської системи, адже у західних університетах відсоток соціально-гуманітарного блоку не перевищує 15 % від загального навчального навантаження. Проте ті, хто виступали проти цього нововведення, відзначали, що людина зі шкільною освітою навряд чи зможе визначити, який предмет їй обов'язково потрібен. До того ж, відповідно до Болонської процедури, вибіркові дисципліни вводяться лише на останніх курсах, тоді як в Україні – з першого курсу навчання. Проаналізувавши вищенаведені

аргументи «за» і «проти», Міністерство освіти і науки в серпні 2011 року видало наказ щодо повернення політології в нормативний блок вишівських навчальних планів, визнавши попереднє рішення помилковим. Проте у 2014 році знову було переведено політологію й інші гуманітарні дисципліни до сфери вибору, але тепер вже з боку автономних вишів. Усе це свідчить про відсутність чіткої та послідовної державної концепції розвитку соціально-гуманітарних дисциплін.

Вибірковість політології може призвести до зниження рівня політичної культури, який і до цього був невисокий. Закривається один із основних каналів політичної соціалізації через систему вищої освіти в той час, коли громадяни самі зізнаються, що не все в політичному житті країни доступно та зрозуміло для них (як свідчать соціологічні опитування). Напевно, коли громадяни не мають достатніх знань про політику, суспільство й державу, владі набагато простіше уникати контролю з боку громадянського суспільства. Низький рівень політичної підготовленості громадян плюс технології політичного маніпулювання дають потрібний для влади результат голосування. Це протирічить основам демократичного правління.

Отже, наявність навчальних дисциплін з політології (як і з соціології, права) є такою самою ознакою демократичності суспільства, як верховенство закону, свобода слова, громадянське суспільство, вільні вибори тощо. В умовах низької політичної культури громадян, слабкої розвинутості громадянського суспільства не можна робити бездумну кальку із європейської системи освіти, натомість треба залишати необхідними ті дисципліни, які сприяють становленню демократії в Україні.

О.В. Теслюк

КОНЦЕПЦІЯ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕДІАОСВІТИ В УКРАЇНІ

Стрімкий розвиток у сучасному світі інформаційно-комунікаційних технологій та системи мас-медіа нагально потребує цілеспрямованої підготовки особистості до вмілого і безпечного користування ними. Майбутнє суспільство все більше спиратиметься на інформаційно-комунікаційні технології: web-технології, хмарні обчислення і big data, смартфони та інтернет «розумних речей», штучні інтелекти та інші гаджети. На взаємодію з різноманітними медіа (книги, преса, радіо, кіно, телебачення, інтернет) припадає все вагоміша частка в бюджеті вільного часу громадян України, чим зумовлюється значний вплив медіа на всі верстви населення, передусім на дітей і молодь. Медіа потужно й суперечливо впливають на освіту молодого покоління, часто перетворюючись на провідний чинник його соціалізації, стихійного соціального навчання, стають засобом дистанційної і джерелом